

UiT

**NORGES
ARKTISKE
UNIVERSITET**

Perceive, Recall, Plan and Perform – PRPP Intervensjon

V. Horne

24.02.17

Analyse og Intervensjon

- **PRPP: Oppgaveanalyse**
  - Identifisere «feil» i bearbeiding av informasjon som hindrer aktivitetsutførelse

- **PRPP: Intervensjon**
  - Målrettet mot prosesser som støtter eller hindrer konstruksjon, prosessering og lagring av informasjon som trengs for aktivitetsutførelse

Hensikt ved anvendelse av PRPP

Prinsipper for intervensjon

- Mål:

Mestre aktivitetsutførelse

- Hvordan:
  - Evidensbaserte prinsipper for systematisk instruksjon
  - De aktuelle deskriptorer er basert på atferd og er målbare
  - Fokus på bruk av kognitive strategier for → utførelse i «det virkelige liv»

Kognisjon vs. Kognitive strategier

- PRPP er **ikke** en «kognitiv test»
- PRPP er en måte å måle en persons kapasitet til å søke og bruke kognitive strategier i hverdagslig utførelse

Kognitive strategier

- Man «tenker ikke bare på én måte»
- Mennesker bruker forskjellige strategier på tvers av oppgaver og innenfor samme oppgave
- Mennesker velger strategier avhengig av målet med oppgaven
- Mennesker velger strategier adaptivt
- Ineffektive strategier «faller bort»
- Barndom → Voksen → Eldre

Kognitive strategier

- Effektiv strategi baseres på:
  - Å ha et stort repertoar av strategier
  - Flexibilitet i bruken av dem

Ineffektiv strategisk utførelse?

- Man velger ikke strategi
- Konterproduktivt
- Strategi velges, men for sakte
- Strategi velges, men med lav frekvens

Prinsipper for intervensjon

- Evidensbaserte prinsipper for systematisk instruksjon
- De aktuelle deskriptorer er basert på atferd og er målbare
- Fokus på bruk av kognitive strategier for → utførelse i «det virkelige liv»

Prinsipper for intervensjon

- Målet er mestring av oppgaven
  - **Forventning** om bedret funksjonsmessig utførelse av hverdagsaktiviteter
    - Roller
    - Kontekst
  - **Måler** bedring gjennom funksjonell utførelse
- Målet med intervensjonen fokuseres på **funksjonell utførelse**
  - I aktivitetskontekst
  - Målet er «alltid det samme», men veien dit er annerledes
- Læring skjer i naturlige kontekster → Generalisering
- Spesifikk tilbakemelding på oppgaveutførelse

Prinsipper for intervensjon

- Deskriptorer er definert atferdsmessig og målbare
  - Strategier nødvendige for oppgaveutførelse identifiseres med PRPP-analyse → og effektivitet målt før og under intervensjon
- Kartlegging ved PRPP identifiserer deskriptorer som blir mål for intervensjon

Feilfri læring (errorless learning)

- Stopp / Attend, → **Oppmerksomhet**
- Sense, → **Oppfatte relevant sanseinformasjon**
- Think, → **Huske**
- Do → **Implementer planen**

Fokus for intervensjon

- Bruk deskriptorene for å guide ledetråder
  - Verbale, fysiske, gester, visuelle, modellere
- Ergoterapeuten som «kognitiv megler»

Antakelser om effekt...

- ...hvis intervensjon dannes på bakgrunn av kartlegging
- ...hvis fokus på ferdigheter og informasjonsprosessering
- ...hvis ferdigheter relatert utførelse av oppgave

Da skal effekten være:

- Bedret informasjonsprosessering i hverdagen
- Bedret oppgaveutførelse → *GAS kan være relevant måleredskap*

PRPP Intervensjon: oppsummert

- Kognitive strategier lært:
  - Direkte
  - Eksplisitt
  - Systematisk
  - Konsistent
- Instruktuelle «stillas»
  - Modellere: tenke høyt
  - Visuelle bilder
  - Verbale påminninger
- Mål: generalisere til en bredde av kontekster og oppgaver
- Må være overførbart til «**viktige andre**»

Hvordan vet man om det fungerer?

- Informasjonsprosesserings-teori
- Empiriske studier på redusert kognitiv funksjon
  - Ervervede hodeskader, utviklingshemming
- Klinisk ekspertise
- Empiriske studier som pågår
  - Intervensjon og effekt

Å VITE MÅLET

Viktigste, første og mest sentrale steget i utførelse av oppgaver

Vanskeligere

- Analyserer
- Vurderer
- Identifiserer hindringer
- Stiller spørsmål
- Organiserer
- Følger med på
- Har flyt
- Sekvenserer

Nødvendig med høyt nivå av «følger med på»

- Modulerer
- Timer
- Velger
- Kalibrerer
- Tilpasser
- Kontekstualiserer til varighet
- Koordinerer
- Søker
- Fortsetter
- Stopper
- Fastholder
- Opprettholder
- Kontekstualiserer til tid
- Tilpasser
- Benevner

Oppgaver nødvendig med tilbakemelding

Tilsyn og «directing»-oppgaver

- Gjenkaller trinn
- Lokaliserer
- Bruker kropp
- Kontekstualiserer til sted
- Starter
- Diskriminerer
- Kjenner målsetting
- Matcher
- Bruker gjenstander
- Kategoriserer
- Gjenkjenner

Kjernestrategier nødvendige for hverdagsaktiviteter

Formative prosesser (Gjenkalle)

Lettere

Vansker med OPPFATTELSE

- Klarer ikke fokusere og «skifte oppmerksomhet»
- Skape sensoriske bilder
- Prosessere detaljer i sensoriske bilder

Vansker med å GJENKALLE

- Klarer ikke lagre og hente spesifikk informasjon
  - Gjenkjennelse
  - Hvordan de går sammen
  - Hvor handlinger skjer
  - Når handlinger skjer
  - Hvordan man gjør kjente handlinger

Vansker med å PLANLEGGE

- Vansker med å bruke «tenke-strategier» for planlegging og problemløsning
  - Sette mål for handling
  - Identifisere hindringer
  - Taktisk planlegging
  - Sekvensering
  - Kalibrering
  - Evaluering

Vansker med UTFØRELSE

- Når starte og stoppe?
- Fortsette hvor lenge?
- Hvor mye anstrengelse?
- Kontrollere og «time» handlinger

Intervensjonsprosessen involverer:

- **Kontekst**
- **Oppgaven**
- Personens **kapasitet** til å ta i bruk **kognitive strategier**
- **Dynamikken** mellom person, omgivelse og oppgave

Grunnleggende spørsmål

- Hva kan gjøres for å endre personens prosesserings-kapasitet
- Hvordan kan oppgaven modifiseres for å forsterke kapasitet?
- Hva kan gjøres i konteksten / omgivelsen for forsterking av kapasitet?

Intervensjon bør fokusere på:

- Bygge personens evne til å utvikle kognitive strategier
- Bygge personens evne til å anvende strategier
- Bygge kapasitet til å anvende flere strategier, for å passe oppgaven

Kapasitetsbygging

- Ergoterapeuten som «kognitiv megler»
  - Skape endring i måten personen kritisk prosesserer atferd

Hovedelementer ved intervensjon

- Oppmerksomhet og fokus (STOPP, FØLG MED)
- Sanse omgivelsene (SANSE)
- Tenke-strategier (TENKE)
  - Vite hva som skal skje (MÅLET)
  - Vite hvordan bli klar
  - Vite hvordan planlegge
  - Vite hvordan selv-evaluere og endre
- Følge med på handlinger og respons (DO)

Forbedre kapasitet for prosessering

Skape støttende kontekst for læring og utførelse

Bedre utførelse gjennom oppgaveanalyse → modifisere

Systematisk instruksjon

- Mål skal være spesifikke og målbare
  - Instruksjoner skal være spesifikke: bruk deskriptorer
  - Muligheter for trening/øvelse
  - Variasjoner i oppgaven
  - Tilbakemelding: direkte og relevant for læring
- Klienten **MÅ VITE MÅLET**
- **Deskriptorene beskriver atferd**

Prinsipper for læring

- Bidra til at mennesker lærer – og at de lærer på «best mulig måte»
- Alltid vært det primære verktøyet for ergoterapi-praksis
- Jo bedre instruksjon jo bedre sjanse for suksess
- **Hva** skal læres?
- **Hvordan** lære det?
- Å bruke det man har lært i «**det virkelige liv**»

Fem steg for læring

- Tilegning av kunnskap / re-læring
- Vedlikehold
- Flyt
- Generalisering
- Overføring

Bestemmer:

- Hva er beste instruksjon?
- Hvilken omgivelsesmessig støtte er nødvendig?

1. Tilegning av kunnskap

- Når man lærer *noe nytt*, eller *på nytt*

- Lære det basale
- Reflektere tidlig læring
- Utførelse avdekker «feil»

- Steg 1: Ofte under 85% mestring av oppgave
- Steg 2: Mange 1-ere

- Trenger ofte inngripen fra ergoterapeut

- Spesielt mange problemer innen GJENKALLING

1. Tilegning av kunnskap

- Hensikten er å lære klienten "korrekt utførelse" av ferdigheten
- Bruk "Guidet Læring" (Guided Learning)
  - Oppmerksomhet på kritiske aspekter ved utførelsen
  - Gi korrekt informasjon om hvordan utføre korrekt
  - **Umiddelbar korreksjon av "feil": feil-læring skjer fort**
    - **Menneske lærer ikke av feil i denne fasen**
  - Ofte re-måling ved PRPP

1. Tilegning av ny kunnskap

- Alltid avveie konteksten oppgaven utføres i
- Er omgivelsene stabile?
- Viktig med strukturert omgivelse
- Hvordan er klientens kapasitet?
  - GJENKALLELSE spesielt viktig

2. Vedlikehold (Maintenance)

- Evnen til å utføre oppgave eller prosessere informasjon uten feil
- "Feil" oppstår ved endring i oppgaven
- Klienten "har lært terapi"
- Veldig følsom for endring

- Målet her er å opprettholde et høyt nivå av utførelse over tid
- Lære å gjøre uten mye inngripen

3. Flyt

- Etter suksessfull vedlikehold (nivå 2)
- Sentralt for sikkerhet
- Passer bedre til den enkelte kontekst
- En viss rytme / flyt i utførelse – ”flytende utførelse”: automatikk
- Passer mer med ”rytmen” i hva oppgavens kontekst krever: påkledning
- Må være på plass før mer komplekse ferdigheter utfordres

4. Generalisering

- Ferdigheter repeteres i nye situasjoner
- Overføringsverdi tydelig
- Det mest kritiske konseptet i terapeutisk instruksjon
- Oppgaven kan nå utføres med nye mennesker i nye situasjoner
- Generalisering må trenes mye på:
  - Fokuserer på strategier for mestring
  - Trene på å generalisere ”i hodet”
- Handler om å ”transportere” den innlærte kunnskapen

5. Overføring

- Når klienten klarer å utføre lært ferdighet på en modifisert måte i nye oppgaver uten hjelp
- Ferdigheten kan være den samme, men utføres annerledes

Systematisk instruksjon: å bruke "cues" og "prompts"

- Personen må vite målet og den forventede utførelsen
  - Mer sannsynlighet for suksess
- **"Cue"** = pekepinn
  - Naturligforekommende stimuli
  - I oppgavens kontekst
  - "Leses" av klienten
- **"Prompts"** = ledetekst
  - En tillagt stimuli
  - Spesifikke ledetråder
  - For å skape fokus på "cues"
  - Unngå feil
  - Redusere frustrasjon
  - Maksimere lærepotensiale

Hierarkier for ledetråder

- **Fra minste inngripen til største**
- Verbalt
- Verbalt + sensorisk
- Verbalt + sensorisk + fysisk
- Men, større sjanse for feil
- Bra når man skal se hva personen kan (kartlegging)

Hierarkier for ledetråder

- Fra største til minste inngripen
- Verbalt + Sensorisk + Fysisk
- Verbalt + Sensorisk
- Verbalt
- Mer inngripende
- Skaper færre feil
- Effektiv metode når man skal lære: spesielt nylæring

Ledetråder

- Skal være midlertidige
  - : målet er jo at klienten skal mestre oppgaven
- Man må alltid spørre seg om man gir nok, eller gir for lite ledetråder

Ledetråder

- STOPP med å gjøre det du gjør....
  - Hvordan stoppe?
- Hva er det du ønsker at skal slutte å gjøre?
  - Sansse, føle, huske, tenke, velge?
- Hva skal du gjøre videre?
  - Peke, fortelle, vise
  - ”se her”, ”legg merke til”,
  - Lytt, lukt, føl
- Få klienten til selv å samle informasjon
  - Endre fokus: få overblikk... “ta et steg tilbake...”

Ledetråder

- Om å lære strategier for å undersøke og forstå
- Bruke språklige og kulturelle ledetråder
  - Symbolisme
- Skape eksplisitt informasjon
  - Gjenkjenne og gjøre gjenstander og handlinger kjente
  - ”denne passer med denne”
  - ”Nå er det på tide å....”

Hvordan gradere oppgaven?

- Gjøre den mer kompleks
- Valgfrihet
- Endre ledetråder
- Når er klienten klar for dette?

Trening / Øvelse

- Promoterer læring
- Trene på det som er litt vanskeligere enn det du kan
- Øve spesifikt på det man skal utføre

- Trene på oppgaven som helhet
  - Kommer an på kompleksitet

- Selv om man trener på oppgaven én gang daglig; trener på deskriptorer flere ganger ila oppgaven

- Mer strukturert læring viktig i tidlig fase: re- eller nylæring

Tilbakemelding

- Gi tilbakemelding til hva du observerer
- Gis innenfor 30 sekunder av handling
- Spesifikk til den enkelte deskriptor
- Forsterker læring
- Retter feil
- **Feilfri læring!**
- **Forsterke ønsket handling**

Kilde

- Chapparo, C., & Ranka, J. (2015). *The Perceive, Recall, Plan and Perform System Intervention course manual*. (Kun tilgjengelig gjennom kurs fra Occupational Performance Network, jranka@occupationalperformance.com)